herpy

GECKOR

Eastern prickly knob-tailed gecko

Nephrurus asper

Nephrurus asper är en kraftigt byggd, taggig knoppsvansgecko från östra och norra Queensland med sträv, knottrig hud och en kort svans som slutar i en rund knopp. Den är nattaktiv, lever av insekter och hör till de få geckor som inte kan släppa svansen.

Familj: Carphodactylidae

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**10-12 cm** nos-kloaklängd
Livslängd	**10-15 år**
Aktiv	**På natten**
Levnadssätt	**Klipplevande och marklevande**
Biotop	**Savann och klippterräng**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**60 × 45 × 30 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**24-28 °C**
Värmeplats	**30-32 °C**
Temperatur, natt	**20-23 °C**
Luftfuktighet	**30-50 %**
UVB	**Valfritt**
Föda	**Insekter**
Hålls	**Ensamma eller parvis**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Könsmogen	**18 mån.**
Kullstorlek	**1-2 ägg**
Inkubation	**65-100 dagar** vid 27-29 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga III**
EU-bilaga	**Bilaga C**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Nephrurus asper är en knoppsvansgecko vars korta svans slutar i en liten, rund knopp. Kroppen är kompakt med stort huvud och stora ögon, och huden är täckt av spetsiga knoppar som har gett arten dess vetenskapliga namn: *asper* betyder sträv. Arten beskrevs av Albert Günther 1876 och är typart för släktet *Nephrurus*.

Vuxna djur mäter 10-12 cm från nos till kloak. Ungarna är omkring 4 cm vid kläckningen. Vikten är inte dokumenterad. Livslängden i fångenskap är inte känd; 10-15 år är en uppskattning utifrån släktet.

N. asper kan, liksom sina närmaste släktingar, inte kasta av svansen. Svansen får därför aldrig gripas, och djuret får inte lyftas i den. När geckon känner sig hotad reser den sig högt på benen, öppnar munnen och fräser.

Utbredning och livsmiljö

Arten lever i östra och norra Queensland i Australien, från Kap Yorkhalvön i norr till centrala Queensland i söder och inåt landet till omkring de centrala högplatåerna. Typlokalen är Peak Downs i centrala Queensland.

Tidigare räknades populationer i Northern Territory och norra Western Australia också till *N. asper*. Efter den senaste revisionen av gruppen 2022 hör de västliga och centrala populationerna till andra arter, bland annat *Nephrurus amyae*, *Nephrurus sheai* och den nybeskrivna *Nephrurus eromanga* från västra Queensland, och *N. asper* i snäv bemärkelse lever bara i Queensland.

> **Naturlig utbredning:** Australien.

LIVSMILJÖ

Nephrurus asper lever i torr, öppen skogsmark och på klippavsatser. På dagen ligger den gömd i springor, under stenar och i håligheter, och på natten kommer den fram och jagar insekter och andra små leddjur på marken. Klimatet är tropiskt till subtropiskt med en varm, regnrik sommar och en lång, torr vinter. Klippspringorna håller en jämnare temperatur och fuktighet än den öppna marken.

Skötsel

TERRARIET

Det finns bara lite kunskap om skötseln av *Nephrurus asper*. Siffrorna här är lånade från *Nephrurus amyae*, som är den närmaste och bäst kända släktingen med samma levnadssätt.

Ett vuxet djur behöver ett terrarium på minst 60 × 45 × 30 cm (längd × bredd × höjd). Bottenytan betyder mer än höjden. Ett par kan hållas tillsammans i ett terrarium på 80 × 45 × 30 cm eller större med ett gömställe till varje djur. Hanar hålls inte tillsammans, och det säkraste är ett djur per terrarium.

Bottensubstratet är fin sand i ett lager på 2-3 cm. Ge minst två gömställen med en öppning, till exempel av korkbark, platta stenar eller en omvänd odlingsbricka, och ett fuktgömställe med lätt fuktig sand i ena änden. Stenar ska stå direkt på terrariets botten, inte ovanpå sanden, så att de inte välter när djuret gräver under dem. Locket ska sluta tätt och ge god ventilation.

TEMPERATUR

Håll bakgrunden på 24-28 °C på dagen och en varm plats i ena änden på 30-32 °C. På natten sjunker temperaturen till 20-23 °C.

Värm underifrån med en värmematta under ena änden, styrd av en termostat, och mät med en digital termometer vid botten. En svag lampa ovanifrån kan komplettera, men ett nattaktivt djur behöver inte starkt ljus. En svalare och torrare period på vintern med kortare dagar motsvarar torrtiden i utbredningsområdet.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Arten kommer från ett klimat med en lång torrtid och hålls torrt vid en luftfuktighet på 30-50 %. Spruta ovansidan av gömstället en eller två gånger i veckan, så att geckon kan slicka vatten från ytan. En vattenskål är inte nödvändig.

Det ska alltid finnas ett fuktigt gömställe med lätt fuktig sand. Där ligger djuret när det ska ömsa hud, och hudrester på tår och svansspets är ett tecken på att gömstället är för torrt. Resten av terrariet ska vara torrt, och ytorna ska vara torra igen efter några timmar.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

LJUS OCH UVB

Arten är nattaktiv och behöver inte starkt ljus. UVB är valfritt; ett svagt UVB-ljus över en del av terrariet kan användas när det finns gott om gömställen, så att djuret alltid kan dra sig undan från det. Håll en fast dygnsrytm med 12 timmars ljus och 12 timmars mörker, och se till att det är mörkt på natten.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Arten lever av insekter och andra små leddjur. Ge syrsor, små kackerlackor och gräshoppor som basfoder och då och då soldatflugelarver, vaxmottslarver eller mjölmaskar. Bytet får inte vara bredare än avståndet mellan djurets ögon. Nattaktiva knoppsvansgeckor reagerar framför allt på rörelse, så levande bytesdjur är bättre än enbart mjölmaskar.

Ungar får små insekter varje dag eller varannan dag, och vuxna får fyra-fem insekter tre-fem gånger i veckan. Insekterna ska ha fått näringsrikt foder det sista dygnet. Pudra dem lätt med kalk med D3-vitamin vid de flesta utfodringarna och med ett multivitamin en gång i veckan. Svansen visar hullet: en fyllig svans betyder att djuret får tillräckligt, en tunn svans att det behöver mer.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Djuret är lugnt och tål korta hanteringar, men det är ett djur att titta på snarare än att ha på handen. Håll passen korta och nära marken, och ta inte upp det på dagen när det sover. Det tar gärna ett gömställe i besittning och kan stänga ingången med sand, och det är normalt beteende.

Djuret kan inte kasta svansen, så ta aldrig tag i den. När det känner sig hotat reser det sig på benen, öppnar munnen och fräser, men det är ofarligt.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Honorna kan föröka sig från omkring 18 månaders ålder; siffran bygger på få djur. Hanarna känns igen på en tydlig bula vid svansroten, där hemipenisfickorna sitter. Vänta med att sätta en hona i avel tills hon är fullvuxen och i gott hull.

PARNING

Avel är sparsamt beskriven för *Nephrurus asper*. Hos *Nephrurus amyae* och *Nephrurus levis* sätts den igång av en sval vinter med kortare dagar, följd av varmare och längre dagar under vår och sommar. Sätt honan tillsammans med hanen i ett rymligt terrarium med många gömställen, och skilj dem åt om oro uppstår.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan lägger 1-2 ägg åt gången. Antalet kullar per säsong är inte dokumenterat; *Nephrurus amyae* lägger 2-6 kullar.

Äggen läggs i fuktig sand. Ställ fram en äggläggningslåda med fuktig sand eller en blandning av sand och kokostorv, till exempel en plastlåda med en öppning i sidan, eller håll ett hörn med fuktig sand fuktigt under hela säsongen. Ge honan gott om kalk och insekter så att hon inte blir utmärglad.

INKUBATION

Flytta äggen försiktigt till en liten låda med fuktig vermikulit eller perlit utan att vända dem, och inkubera vid 27-29 °C. Kläckningstiden är inte dokumenterad för *Nephrurus asper*; hos *Nephrurus amyae* och *Nephrurus levis* kläcks äggen efter 65-100 dagar. Om temperaturen avgör könet har inte undersökts.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Håll varje unge för sig i en liten låda med fin sand, ett litet gömställe och ett lätt fuktigt hörn vid samma temperatur som de vuxna. Erbjud små insekter varje dag, pudrade med kalk, och väg ungarna regelbundet så att du kan se att de växer.

Hälsa och vanliga misstag

De typiska problemen är desamma som hos andra marklevande geckor från torra trakter:

- För mycket fukt, som ger svamp och hudproblem. Håll terrariet torrt med ett fuktigt gömställe.
- Hudrester på tår och svansspets om det fuktiga gömstället saknas.
- För lite kalk, särskilt hos unga djur och äggläggande honor. Pudra insekterna.
- Stress av starkt ljus eller för mycket hantering, som kan ge utebliven aptit.

Ett friskt djur har klara ögon, en fyllig svans och är aktivt på natten. Sök veterinär med erfarenhet av reptiler om djuret tappar i vikt, inte äter på flera veckor eller verkar slött.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.